

บทคัดย่อ

แผนงานวิจัยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวโดยชุมชนและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการองค์กรเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน 4 จังหวัดฝั่งอ่าวไทย (ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช และพัทลุง) และ 5 จังหวัดฝั่งอันดามัน (ตรัง กระบี่ พังงา ภูเก็ต และระนอง) โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการและการเสวนากลุ่มย่อยเพื่อทบทวนสถานการณ์ ถอดบทเรียน กำหนดเป้าหมายและปฏิบัติการร่วม ผลการศึกษาพบว่า แผนงานวิจัยเป็นกระบวนการหนุนเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวภาคใต้ ตามแผนยุทธศาสตร์เครือข่ายฯ พ.ศ. 2560-2563 ประกอบด้วย 1) ยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์กรเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนภาคใต้ 2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนภาคใต้ 3) ยุทธศาสตร์การตลาดและประชาสัมพันธ์ 4) ยุทธศาสตร์การพัฒนาเครือข่ายระดับภาคใต้และประเทศ โดยผนวกกลุ่มจังหวัดชายแดนใต้ (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สงขลา และสตูล) ควบคู่กับการเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งสถาบันการศึกษา ภาครัฐ เอกชน NGOs และสื่อมวลชน และเผยแพร่การดำเนินงานผ่านสมาคมสื่อสร้างสรรค์ภาคใต้ เพื่อสื่อให้เห็นถึงการเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศได้ทุกระดับตั้งแต่ระดับพื้นที่ เครือข่ายระดับจังหวัด และเครือข่ายระดับภาคใต้ พร้อมทั้งมีข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อผลักดันให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคประชาชน ทั้งนี้กระบวนการขับเคลื่อนเครือข่ายฯ ซึ่งมีแผนงานวิจัยและโครงการย่อยหนุนเสริมปฏิบัติการในรูปแบบการประชุมสัญจรนั้น ก่อให้เกิดการจัดการความรู้ อย่างไม่เป็นทางการ ด้วยการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนบทเรียนการดำเนินงานจากชุมชนพี่ สู่ชุมชนน้อง และจากหน่วยงานภาคีเครือข่าย สู่ภาคประชาชน ซึ่งได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีและสามารถขับเคลื่อนให้เกิดการจัดตั้งองค์กรเครือข่ายภาคใต้ อย่างเป็นรูปธรรม แต่ยังคงขาดการขับเคลื่อนให้เกิดปฏิบัติการร่วมระหว่างจังหวัดสมาชิกเครือข่าย เนื่องด้วยข้อจำกัดที่แกนนำเครือข่ายระดับจังหวัดจะต้องทำหน้าที่ขับเคลื่อนตั้งแต่ระดับพื้นที่ ระดับชุมชน จนถึงระดับจังหวัด ซึ่งยังคงเป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะและมีความเสียสละสูง ประกอบกับการขับเคลื่อนเครือข่ายในระดับภาคจะต้องดำเนินการด้วยกระบวนการอย่างเป็นระบบและจะต้องใช้ทรัพยากรบุคคลที่ค่อนข้างหลากหลาย ขณะที่ต้องใช้งบประมาณค่อนข้างสูง แต่ถึงแม้เครือข่ายฯ สามารถขับเคลื่อนอย่างล่าช้า ก็ยังเป็นกระบวนการที่สามารถส่งต่อเจตนารมณ์หรือปณิธานของหลักการท่องเที่ยวโดยชุมชน จากระดับพื้นที่สู่ระดับนโยบายด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนภายใต้รูปแบบ เบญจภาคีขับเคลื่อนการท่องเที่ยวโดยชุมชน หมายถึง ภาคีเครือข่ายที่ร่วมอยู่ในขบวนการดังกล่าวต่างมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากร เช่น บุคลากร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ เป็นต้น โดยเฉพาะทรัพยากรบุคคลซึ่งเป็นตัวแทนจากหน่วยงานที่มีบทบาท หน้าที่ และอำนาจในการตัดสินใจ ทั้งนี้จะได้รับโจทย์การพัฒนาทุกมิติสอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวังของภาคประชาชนทุกระดับ และสอดคล้องตามพันธกิจหน่วยงานนั้นๆ ตั้งแต่ระดับพื้นที่จนถึงระดับประเทศ

คำสำคัญ : การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวโดยชุมชน, 4 จังหวัดฝั่งอ่าวไทย, 5 จังหวัดฝั่งอันดามัน

ABSTRACT

This research aims to connect the tourism to communities and develop the organization management of tourism network of 4 communities along the Gulf of Thailand (Chumphon, Suratthani, Nakorn Si Thammarat, and Phatthalung) and 5 communities along Andaman Sea (Trang, Krabi, Phangnga, Phuket, and Ranong). The workshop and subdivision seminar were held on for situation review, lesson learned, orientation, and co-operation. The result shows that the research is the supportive process of tourism network under networking strategy year 2017 – 2020, which it consists of 1) Development Strategy of tourism organization network by southern communities, 2) Development Strategy of tourism network by southern communities, 3) Marketing and Public Relations Strategy, 4) Development Strategy of southern network and country. These strategies were connected to 3 southern border provinces (Pattani, Yala, Narathiwat, Songkla and Satun) together with related organizations, which are both governmental and private educational institutions, NGOs, and mass media. At the same time, they were promoted through Southern Happy Media Association (Sang Sook Pak Tai) in order to communicate and send them as an important tool of country development in every level from provinces to regions. Many comments were suggested as the policy to push forward and encourage the tourism development by community related to population's needs. However, the moving of network, which is in the form of mobile meeting, leads to an informal knowledge management by lesson-exchanged from elder to younger communities, and associate networks to residents. This management gets well-response in order to establish a southern networking organization. On the other hand, it lacks of the cooperative movement between networking provincial members due to the condition of high public conscious and sacrificial leaders who have to work hard with both community area and province. Moreover, the regional networking movement is systematic process which consists of diverse human resources and high-budget. The networking process sends forward the intention and determination of communities' tourism principles from area to policy, even though it moves slowly. It is supported with resources, such as human resource, budget, materials and tools, by every organizations under 5 tourism moving associations by communities. Human resource, especially who are agents of related organizations which are authoritarians, will get the responsibility for areas development related to population's requirement and expectation, and organization's obligation from areas to provinces.

Keyword : Connecting the Community-Based Tourism, Four Provinces of the Thai Gulf, Five Provinces of the Andaman Sea.